

УДК 141.7:327:316.356.2(477)=512.19

БЛОКОПИТОВА НІНА,

здобувач кафедри філософії

Запорізького національного університету

АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО СИМБІОТИЧНИХ УКРАЇНО-ТЮРКСЬКИХ ВІДНОСИН

У статті на прикладі симбіотичних україно-тюркських відносин визначено цінності етносоціальної культури в системі аксіологічних парадигм сучасності, зокрема репрезентативність, іманентність та інтегративність. Феномен міжетнічної сім'ї авторка визначає як крок до інтеграції в глобальний соціум і з цієї точки зору аналізує особливості функціонування міжетнічних сімей, виявляє чинники, що обумовлюють динаміку симбіотичних етносоціальних відносин на прикладі аналізу ціннісних настанов тюркських етносоціальних груп.

Ключові слова: відносини; ціннісні орієнтації; загальноцивілізаційні цінності; "шлюбний ринок"; міжетнічні шлюби; білінгвічні сім'ї.

Постановка проблеми. Спільна для всіх наук про людину проблема ціннісних орієнтацій життєдіяльності досліджується в межах аксіологічного підходу. Акцентуація на цьому підході як на методологічній основі дозволяє визначити в симбіотичних україно-тюркських відносинах феномен міжетнічного шлюбу, що репрезентується за допомогою таких категорій, як універсальність, когнітивність, деонтологічність. Але важливим аспектом аксіологічного підходу буде не протиставлення етнічних цінностей, а їх взаємодія на благо загальноцивілізаційних потреб. Слід погодитися з аксіомою вчення про цінності філософа-логіка Р. Гартмана: **чим більше властивостей певного об'єкта можна розпізнати, тим він цінніший.** Наш об'єкт - симбіотичні етносоціальні відносини - зумовлює звернення до цілого ряду областей наукового знання: генетики, демографії, соціології, історії, сімейного права, етнології, етнопсихології, релігії.

Ступінь наукової розробленості проблеми. Теоретичні розробки проблематики ціннісних орієнтацій відомі ще з античних праць філософів: Платона, Аристотеля, Сократа, Діогена Лаертського, а пізніше цю тематику відображено в роботах Ф. Бекона, Т. Гоббса, Р. Декарта.

У роботах західних класиків філософії та соціології К. Маркса, Ф. Енгельса, О. Конта, Е. Дюркгейма, Т. Парсонса, М. Мід досліджувалась роль сім'ї як важливого соціального інституту.

Проблематиці у сфері соціології релігії присвячені праці М. Вебера, П. Бергера, Т. Лукмана, Д. Фурмана.

До української плеяди мислителів, дослідницький інтерес яких був пов'язаний з етнокультурними та соціальними процесами, відносять Г. Сковороду, П. Юркевича, М. Драгоманова, П. Куліша, Є. Секторського, М. Ковалевського, Ю. Скрипника, В. Винниченка, А. Антоновича, М. Грушевського, М. Костомарова, І. Кураса. Вагомий внесок у розробку цієї проблематики зробили представники Запорізької філософської школи: Л. Кривега, В. Воронкова, І. Утуж, К. Ель Гуессаб, В. Воловик, В. Таран, Є. Ємельяненко, О. Бондаренко.

Серед українських науковців, корифеїв сходознавчих досліджень (етносоціальної культури, мови, філо-

софії, геополітики тюркських, перських, арабських країн) виділяються А. Кримський, О. Прицак, Т. Кезма, П. Лозієв, П. Ріттер, В. Зуммер, А. Александров, Б. Брагінський, П. Жигалін, Т. Грунін, Б. Курц, А. Ковалівський, А. Синявський, Н. Кручиніна, П. Тичина, Я. Дашкевич, Ю. Кочубей, О. Хамрай, О. Гаркавець, О. Бубенок та інші.

Ідеології слов'яно-тюркських відносин присвячені роботи кримсько-татарського просвітителя, культурного та громадсько-політичного діяча І. Гаспринського. Російський історик С. Кляшторний писав: "Історія слов'яно-тюркських відносин протягом століть визначалася не тільки драматичними колізіями, а й сповненими життєвої сили симбіотичними процесами. Остання тенденція зберігається й понині" [6]. Український етнолог В. Наулко займався дослідженням тюркських етносів, що оселилися на території України.

Метою дослідження є визначення цінностей етносоціальної тюркської культури в системі аксіологічних парадигм сучасності; визначення впливу релігійних цінностей на сімейні відносини на прикладі симбіотичних україно-тюркських зв'язків, оволодіння якими дозволяє адаптуватися в соціумі, що стрімко трансформується, та сприяє розвитку гармонійно розвиненої особистості.

Виклад основного матеріалу. Україно-тюркські (турецькі) взаємини сягають часів Київської Русі. Український історик, викладач Національного університету "Києво-Могилянська академія" Ферхад Туранлі стверджує, що першим українським військово-культурним утворенням на території Османської імперії слід уважати Задунайське козацтво, яке було засноване на півдні України після знищення Запорозької Січі [5].

Про сучасні зв'язки України з Туреччиною свідчать різноманітні двосторонні урядові договори та угоди. Наприклад, Договір про дружбу і співробітництво між Україною і Турецькою Республікою від 4.05.1992 [4], Спільний план дій між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки з розширеного співробітництва від 02.04.2004 [11], угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про реадмісію осіб від 7.06.2005 [13], угода між Кабінетом Міністрів

України та Урядом Турецької Республіки про умови взаємних поїздок громадян від 17.08.2012 [14] та інші. Слід також згадати й про співробітництво в соціально-культурній сфері: туризм, програми обміну освітнього характеру.

Етносоціальні та правові відносини України і Туреччини зумовили виникнення зв'язків не лише на рівні урядових та бізнесових кіл, але вплинули на утворення міжетнічних українсько-турецьких шлюбів. У таких міжконфесійних сім'ях синтезуються культури, мова, традиції, світогляд, доповнюючи та збагачуючи як суб'єктів суспільного життя так й етнічні групи.

Теоретичне вивчення цінності починається тільки на певному рівні її виділення суб'єктом і виявляє лише одне з можливих ставлень до неї. Тому зв'язок між людиною і цінністю не може бути зведений до відношення між суб'єктом й об'єктом пізнання. Теоретичне мислення може вивчити об'єкт цінності, але це не означає, що воно тим самим отримало знання про саму цінність. Освоєння цінності людиною починається, власне кажучи, не з теоретичного споглядання, а з діяльного ставлення до об'єкта цінності [7]. **Цінністю для людини є все, що має значення, що має особистісний або суспільний сенс** [9]. Цінність об'єкта завжди залежить від появи нових благ, від людських інтересів і потреб.

Л. М. Гумільов у своєму відомому етносоціологічному дослідженні писав, що для збереження етнічних традицій необхідна ендогамія, оскільки ендогамна сім'я передає дитині відпрацьований стереотип поведінки, а екзогамна сім'я передає їй два стереотипи, що взаємно заважають один одного [3, с. 195]. Очевидно, дослідник мав на увазі поступове розмивання культурного простору, яке може відбутися, якщо шлюбні міжетнічні відносини набудуть масового характеру. Власне, ці процеси в глобальному світі ми вже спостерігаємо, але одночасно спостерігаємо й формування нового типу особистості, вихованої в процесі взаємодії двох культур, і тут відкривається нове поле дослідження міжкультурних компромісів на рівні особистості, а знайдені в процесі такого дослідження особливості та закономірності можна аплікувати на інший, міжгруповий рівень, вирішуючи тим самим важливу проблему взаємодії локального та глобального в культурі.

Іноді при оцінці ролі змішаних сімей у розвитку етнічної культури виникає побоювання того, що змішані шлюби ведуть до "розпаду" етнічних культур, підриваючи тим самим основи існування деяких етносів. У принципі побоювання цілком виправдане, але треба відзначити, що етнос не може залишатися абсолютно незмінним, відчуваючи на собі постійний зовнішній вплив. Розвиток культури можливий лише там, де є взаємодія культур у всьому своєму різноманітті. Інакше культура, яка замкнулася в собі й не дозволяє проникнення нових елементів, приречена на загибель [10].

Ферейдун М. Есфендіарі, ірано-американський футуролог і філософ, один із засновників трансгуманістичного руху, обґрунтовує в цьому зв'язку непотрібність самого поняття національності. "Не буває незаконних іммігрантів, бувають тільки недоречні кордони, - говорив він. - Глобальний соціум, трансгуманізм, поліпшення рівня життя - усе це має дуже футуристичний вигляд". Варто буде звернутися до генетичних досліджень, щоб зрозуміти цінність симбіотичних україно-турецьких взаємин.

Сучасна біологія (особливо генетика) утворює своє-

рідний міст між природознавством і гуманітарним знанням. У міру того, як її увага все більше концентрується й зосереджується на людині як об'єкті теоретичних досліджень і технологічних маніпуляцій, вузол традиційних філософських проблем, що хвилювали людину протягом усього періоду її існування як особливого біологічного виду, як "істоти, наділеної розумом", зав'язується все сильніше [15, с. 8].

Академік, президент Академії фундаментальних наук РФ А. О. Тюняєв досліджував питання кореляційного зв'язку між етносом і групами крові. Він зазначав, що "...ген A2 (різновид гена A) є "візитною карткою" кавказьких народів. Друга група крові (A) значною мірою представлена в Середземноморському басейні і, головним чином, на Корсиці, у Сардинії, Іспанії, Туреччині, на Балканах... носіями третьої групи крові (B) є кочові народи. Саме тому, на думку сучасних антропологів, третя група крові (B), як і раніше, продовжує залишатися "східною" групою крові. І саме тому ген цієї крові надзвичайно поширений в Азії, а саме: в Китаї, Індії та Сибіру... Тим часом друга група крові (A), як ми показали вище, пов'язана з місцями контакту тюркських народів із європеоїдними. Отже, щоб уважати четверту групу крові (AB) результатом злиття другої (A) і третьої (B), потрібно припустити, що кочівники-семіти зі Східної Індії схрещувалися з кочівниками-тюрками з Північно-Західного Китаю - тут особливо звернемо вашу увагу: Східна Індія плавно переходить в Північно-Західний Китай, тобто ці "різні" кочівники відбувалися з місцевості, розташованої на самому кордоні цих двох географічних зон..." [12]. А наступний висновок вражає: "Українці придбали четверту групу крові (AB) "за допомогою" польських євреїв, угорців, печенігів та ін." [Там само].

Таким чином, можна зробити висновок, що прадавні україно-тюркські симбіотичні відносини були поширеним явищем, мають генетичне підтвердження, а ці синергетичні процеси мають безпечний характер для нащадків. Як наслідки цих процесів - біологічне (генетичне) та соціокультурне наслідування.

Отже, україно-тюркські шлюби - це закономірне соціальне явище, яке є наслідком існування глобального соціокультурного простору, у якому створюються комунікації між представниками зазначених етнічних кіл. Україно-тюркські шлюби є мікросередовищем процесів інтеграції та асиміляції в глобальний соціум. Кожна міжетнічна родина являє собою етнокультурний феномен, це унікальна структура, де на мікрорівні відбувається формування не тільки міжособистісних, але й міжнаціональних відносин. Після утворення змішаної сім'ї тенденції етнічного розвитку цього мікросоціального колективу виявляються, насамперед, у визначенні мови спілкування, при цьому нерідко в сім'ях закріплюється двомовність, а це важливе підґрунтя для соціалізації особистості. **Когнітивність**, тобто здатність до розумового сприйняття, у людей-білінгвів (батьки яких належали до різних етнічних груп), як правило, набагато вища, як і адаптація до навколишнього світу, завдяки високому рівню комунікації - тобто здатності до спілкування в найрізноманітніших ситуаціях, це ще одна перевага міжетнічних шлюбів.

Для того щоб оцінити методологічну значущість вивчення цього явища, необхідно звернутися до деяких теоретичних проблем сучасної етносоціології. Такі шлюби розглядалися як наслідок обміну статусами, коли, наприклад, чоловік із "непрестижною" етнічною чи расо-

вої групи, досягши високого економічного, освітнього чи професійного статусу, одружується з жінкою з "престижною" етнічною групою, але з більш низьким соціальним статусом. Тим самим він немовби обмінює або продає свій "надлишковий" соціальний статус за те, щоб підвищити етнічний статус, якщо не свій власний, то своїх дітей. Передбачається також, що дружина в такому шлюбі буде основну увагу приділяти обслуговуванню потреб сім'ї, чоловіка, сприяючи тим самим підвищенню ефективності його праці [1, с. 159].

Отже, міжетнічні шлюби сприятливі з точки зору генетиків, але вельми складні з точки зору психологів, соціологів і юристів. Україна поставляє на шлюбний ринок саме жінок-наречених. Шлюби, у які вони вступають, можна поділити на два типи:

1) шлюби з представниками розвинених держав, які розглядаються як "ключ до кращого життя", варіант зміни менш комфортного місця проживання на більш комфортне;

2) шлюби з представниками інших держав для подальшого проживання сім'ї в Україні [8].

Виникає закономірне питання, чому не вистачає своїх чоловіків? Ми бачимо три основні причини: в Україні проживає менша кількість чоловіків відповідного віку порівняно із жінками (і чим старший вік, тим більше жінок і менше чоловіків); шкідливі звички, такі як алкоголь, наркотики, ігromанія в першу чергу поширені серед чоловіків, роблять їх непривабливими як подружжя; несприятлива економічна ситуація в країні, неможливість знайти роботу з "гідною оплатою" для чоловіка робить його менш привабливим, адже за поширеним стереотипом цінність чоловіка визначається його заробітком [8].

Конфлікти відбуваються в усіх шлюбах, але в міжетнічних вони поглиблюються ще й через відмінність культур, соціальну дезорієнтацію та правову необізнаність подружжя. Сила шокової реакції залежить від того, наскільки сильно відрізняються їхні культури, а так само від психологічних характеристик подружжя - ступеня їхньої відкритості-закритості до нової культури, толерантності, гнучкості, готовності наполягати на своєму, прагнення до домінування [8]. У цьому зв'язку слід зауважити ту обставину, що турецькі чоловіки за своїми культурними настановами схильні до встановлення жорстких патріархальних відносин у своєму шлюбі. Те саме стосується і релігійних поглядів. Дуже часто дружина свідомо приймає культурно-релігійні настанови турецької (мусульманської) родини, аби відповідати запитам чоловіка незалежно від того, на території якої країни (України чи Туреччини) проживає родина.

У сучасному сімейному законодавстві України і Туреччини заборонена багатошлюбність. Відповідно до ст. 25 Сімейного кодексу України "одношлюбність" - це коли жінка та чоловік можуть одночасно перебувати лише в одному шлюбі, при цьому жінка та чоловік мають право на повторний шлюб лише після припинення попереднього шлюбу. У Туреччині відповідно до ст. 125 Цивільного кодексу багатошлюбність також заборонена, і навіть під час реєстрації шлюбу необхідно підтвердження, що особа не перебуває в іншому шлюбі [2].

Відрізняються також терміни укладення шлюбу після набуття статусу наречених в Україні та заручин у Туреччині. Так, в Україні, залежно від обставин, шлюб може бути зареєстрованим у день подання заяви про реєстрацію, протягом місяця від дня подання заяви

та протягом трьох місяців. Відповідно до ст. 32 "Час реєстрації шлюбу" шлюб реєструється після одного місяця від дня подання особами заяви про реєстрацію шлюбу. У Туреччині ж відповідно до ст. 140 Цивільного кодексу шлюб укладається протягом 6 місяців від дня подачі заяви про реєстрацію у відповідні реєстраційні органи [2].

У міжконфесійних україно-тюркських шлюбах синтезуються також різні релігійні традиції. Релігія має всі ознаки соціального інституту. Із цієї точки зору вона характеризується ціннісно-нормативною структурою (набором певних норм і цінностей) і структурою поведінкових зразків. Що ж об'єднує найпопулярніші релігійні напрями? Які аксіологеми християнства та ісламу вважаються тотожними? Можна відзначити абсолютний монотеїзм та універсалізм як спільну рису. Ще в Старому Заповіті визначено необхідність об'єднати всіх людей, незалежно від культури і національності. На істинах Старого Заповіту базується Біблія. Цього ж нас вчить і Коран. І з Біблії, і з Корану ми знаємо, що всі пророки й віруючі вітали один одного словами "мир вам" (Шалом алейхем (івр.), Ассаляму алейкум (араб.), або Мир вам). Для православних християн шлюб - це одне з таїнств, у яких Сам Бог благословляє люблячих одне одного, а іслам розглядає шлюб як зобов'язання перед Богом, а численне потомство - це благословення Всевишнього. Якщо ми уважно проаналізуємо як іудейські, так і християнські джерела, то побачимо, що спочатку піст був повним утриманням від їжі, пиття (і деяких інших речей) і світлий час доби і до темряви, так само як і релігійний місяць Рамадан. Тобто Авраамічні релігії мають багато спільних рис. Та релігійний або конфесійний чинник іноді застосовують як перешкоду для порозуміння у сфері міжетнічних шлюбів, щоб виправдати конфліктну ситуацію в родині. Функція духовного спілкування полягає у взаємному духовному збагаченні членів сім'ї. Релігія привнесла в життя людей образ сім'ї та сімейних відносин, затвердивши в поколіннях дбайливе ставлення до них як непорушних цінностей.

У Туреччині родина та родинні цінності мають головне значення. Це мікроієрархічне соціальне утворення із чітким підпорядкуванням та патріархальним укладом. У будь-якій турецькій або україно-турецькій сім'ї авторитет голови родини є абсолютним та незаперечним. Мати та діти слухаються батька, молодші брати слухаються старших, молодші сестри так само слухаються старших сестер та всіх братів. Найстрашій син має особливі привілеї та статус агабея, тобто другого батька для братів та сестер. З особливою шаную всі представники тюркської соціальності ставляться до матері. Завдяки такому дбайливому ставленню до рідних Туреччина позбавлена кинутих напризволяще людей похилого віку й безпритульних.

Висновок

На прикладі симбіотичних україно-тюркських відносин можна визначити цінності етносоціальної тюркської культури в системі аксіологічних парадигм сучасності: **репрезентативність** (представленість у свідомості членів суспільства всього, що має значення для індивідів, об'єктивна сукупність виразних можливостей, цінність традиції, родинні цінності, повага до батьків, особливе шановування матері); **іманентність** суб'єкта (злитість загальнокультурного стилю зі своїм суб'єктом, привнесення особливо-цінної ієрархії тюркської ро-

дини в українську). Аксиологічний підхід дозволив визначити *інтегруючу складову* відносин. Міжетнічні україно-тюркські шлюби як соціальне явище сприяють зміні соціокультурної парадигми, поєднуючи загальною метою ці етноси в єдиний соціокультурний суб'єкт.

Міжетнічні україно-тюркські шлюби сприятливі з точки зору генетиків, але вельми складні з точки зору психологів, соціологів і юристів. У сімейному законодавстві Туреччини більше підпорядковано нормам моралі, і закони захищають не лише майнові інтереси громадян. Феномен тривалості та міцності тюркських родин ховається в чіткому підпорядкуванні членів родини та дисципліні, традиціях, що зберігаються впродовж століть.

Важливо відзначити, що сучасний світ стрімко втрачає вікові традиції сім'ї, опору на багатовіковий релігійний досвід попередніх поколінь, у тому числі - у сфері шлюбу і сім'ї. Тому закономірним є суспільний процес: *коли слабшає інститут сім'ї* - коліска людства, школа чеснот і найкращих проявів людських почуттів і якостей, то особливо *зростає роль релігії*, актуалізується її місце щодо зміцнення інституту сім'ї та її базових цінностей. У цьому зв'язку дуже важливо зазначити, що у світових і традиційних релігіях сім'я і сімейні цінності є одним із високих моральних ідеалів.

Якщо в перспективі екстраполювати досвід Туреччини щодо турботи про рідних, то можна уникнути неординарних фактів про кинутих напризволяще людей похилого віку й безпритульних; можна вдосконалити сімейне законодавство України, розробити норми, які б захищали гідність подружжя, що в цілому буде сприяти покращенню якості життя глобального соціуму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арутюнян Ю. В. Этносоциология / Ю. В. Арутюнян, Л. М. Дробижина, А. А. Сукоколов. - М. : Аспект-Пресс, 1999. - 271 с.
2. Блінова Г. О. Укладення шлюбу: порівняльна характеристика сімейного права України та Туреччини [Електронний ресурс] / Г. О. Блінова // Право і суспільство. - Режим доступу : http://pravoisuspiilstvo.org.ua/archive/2013/5_2013/07.pdf.
3. Гумилев Л. Н. Русские. Этносоциологические очерки / Л. Н. Гумилев. - М. : Феникс, 1992. - 230 с.
4. Договір про дружбу і співробітництво між Україною і Турецькою Республікою від 4 травня 1992 року : ратифіковано Постановою ВР № 2612-12 від 17.09.92 // Офіційний вісник

України. - 2006. - № 41. - С. 237. - Ст. 2780. - Код акта 37499/2006.

5. Карпенко О. Турецьке щастя [Електронний ресурс] / О. Карпенко // Українська світова інформаційна мережа УСІМ МГОУ "Четверта Хвиля". - Режим доступу : <http://usim4.eukrainians.net/ua/archive/2010/novyny168b.htm>.

6. Кляшторный С. Г. Тюркский мир и евразийский симбиоз, [Електронний ресурс] / С. Г. Кляшторный. - Режим доступу : <http://www.tatar-hist.ru/simbioz.htm>.

7. Кочеров С. Н. "Аксиологема" как проблема теории ценностей, [Електронний ресурс] / С. Н. Кочеров // Теоретический журнал CREDO NEW, 2011. - Режим доступу : <http://credonew.ru/content/view/1069/65/>.

8. Ляшенко Н. А. Проблемы в межнациональных браках [Електронний ресурс] / Н. А. Ляшенко, А. А. Смелая. - Режим доступу : <http://web.kpi.kharkov.ua/sp/lyashenko-smelaya-problemy-v-mezhnatsionalnyh-brakah/>.

9. Пазенок В. С. Філософська теорія цінностей (аксіологія) [Електронний ресурс] / В. С. Пазенок. - Режим доступу : http://pidruchniki.com/1087070452085/filosofiya/filosofska_teoriya_tsinnostey_aksiologiya.

10. Резвушкина Т. Смешанные браки как условие межэтнической толерантности [Електронний ресурс] / Т. Резвушкина. - Режим доступу : <http://articlekz.com/node/132?page=show>.

11. Спільний план дій між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки з розширеного співробітництва : Дата підписання: 02.04.2004 // Офіційний вісник України. - 2004. - № 17. - С. 510. - Ст. 1271. - Код акта 28712/2004.

12. Тюняев А. А. К вопросу о корреляционной связи между этносом и группами крови [Електронний ресурс] / А. А. Тюняев // Журнал, посвященный фундаментальной науке - "ОРГАНИЗМИКА". - 2008. - № 3 (15). - Режим доступу : <http://www.organizmica.org/archive/510/kvoks.shtml>.

13. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про реадмісію осіб від 7 червня 2005 року : ратифіковано Законом № 27-V (27-16) від 24.07.2006 // ВВР. - 2006. - № 39. - Ст. 330; Офіційний вісник України. - 2008. - № 88. - № 32; 2006. - Ст. 2294. - С. 148. - Ст. 2969. - Код акта 44964/2008.

14. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про умови взаємних поїздок громадян. Угоду затверджено Постановою КМ № 329 від 25.04.2012 // Офіційний вісник України. - 2012. - № 60. - С. 291. - Ст. 2469. - Код акта 62883/2012.

15. Чешко В. Ф. Наука, этика, политика: социокультурные аспекты современной генетики / В. Ф. Чешко, В. Л. Кулиниченко. - К. : Парапан, 2004. - 228 с.

Белокопытова Нина,

соискатель кафедры философии

Запорожского национального университета

АКСИОЛОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД К СИМБИОТИЧЕСКИМ УКРАИНО-ТЮРКСКИМ ОТНОШЕНИЯМ

В статье на примере симбиотических украино-тюркских отношений определены ценности этносоциальной культуры в системе аксиологических парадигм современности, в частности такие, как репрезентативность, имманентность и интегративность. Феномен межэтнической семьи автор определяет как шаг к интеграции в глобальный социум и с этой точки зрения анализирует особенности функционирования межэтнических семей, прослеживая одновременно, какой отпечаток накладывают на украинский институт брака ценностные установки тюркских этносоциальных групп, выявляет факторы, обуславливающие динамику симбиотических этносоциальных отношений.

Ключевые слова: отношения; ценностные ориентации; общецивилизационные ценности; "брачный рынок"; межэтнические браки; билингвальные семьи.

Bilokopytova Nina,
PhD student at the Department of Philosophy
Zaporizhzhya National University

THE AXIOLOGICAL APPROACH TO UKRAINIAN-TURK RELATIONS

A problem of the system of values becomes more an actual in terms of the ideological crisis of society. Instability of human development, which caused by the crisis state of society is generates instability and in the institution of marriage. Outstanding issues are - the instability of marriage and a high divorce rate, one-child family. Ukraine takes the third place divorce among European countries. The way out of this situation could be change of paradigm values, by borrowing from Turkic social culture of moral and family values, and bringing them into a society that "sick" cult of consumption.

The phenomenon of ethnic family should be defined as a step towards integration into the global society. Becomes important study of the functioning of inter-ethnic families, so it will be necessary to find out which mark applied to the institute Ukrainian marriage value system Turkic ethnic social groups, to identify the factors that contribute to the dynamics of ethno symbiotic relationship.

Keywords: *relationships; values; civilizational values; "marriage market"; interethnic marriages; bilingual family.*

REFERENCES

1. Arutyunyan Yu., Drobizheva L., Susokolov A. (1999), *Ethnosociology*, Moscow, 271 p. (rus).
2. Blinova H. O. Marriage: Comparative characteristics of family law, Ukraine and Turkey, available at: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2013/5_2013/07.pdf (ukr).
3. Gumilev L. N. (1992), Russian. *Ethnosociological essays*, Moscow, 230 p. (rus).
4. *Official Bulletin of Ukraine* (2006), № 41, p. 237, Art. 2780, Code Act 37499/2006 (ukr).
5. Karpenko O. Turkish happiness, available at: <http://usim4.eukrainians.net/ua/archive/2010/novyny168b.htm> (ukr).
6. Klyashornyy S. G. Turkic world and Eurasian symbiosis, available at: <http://www.tatar-hist.ru/simbioz.htm> (rus).
7. Kocherov S. N. "Aksiologema" as a problem of the theory of values, available at: <http://credonew.ru/content/view/1069/65/> (rus).
8. Lyashenko N. A., Smelaya A. A. Problems in interethnic marriages, available at: <http://web.kpi.kharkov.ua/sp/lyashenko-smelaya-problemy-v-mezhnatsionalnyh-brakah/> (rus).
9. Pazenok V. S. Philosophical theory of values (axiology), available at: <http://pidruchniki.com/1087070452085/filosofiya/filosofska-teoriya-tsinnostey-aksiologiya> (ukr).
10. Rezvushkina T. Inter-marriage as a condition of inter-ethnic tolerance, available at: <http://articlekz.com/node/132?page=show> (rus).
11. *Official Bulletin of Ukraine* (2004), № 17, p. 510, Art. 1271, Code Act 28712/2004 (ukr).
12. Tyunyaev A. A. (2008), On the problem of correlation between ethnicity and blood groups, *ORGANIZMIKA*, № 3 (15), available at: <http://www.organizmica.org/archive/510/kvoks.shtml> (rus).
13. *Official Bulletin of Ukraine* (2008), № 88; *Official Bulletin of Ukraine* (2006), №32, Art. 2294, p. 148, Art. 2969 (ukr).
14. *Official Bulletin of Ukraine* (2012), № 60, p. 291, Art. 2469, Code Act 62883/2012 (ukr).
15. Cheshko V. F., Kulinichenko V. L. (2004) *Science, ethics, politics: socio-cultural aspects of modern genetics*, Kyiv, 228 p. (rus).

© Білокопитова Ніна
Надійшла до редакції 24.09.2014